

หน้าพระลาน

จิตวา กลิ่นสุนทร

นนทิวรรณ จันทนะพะลีน ศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์ (ประติมากรรม)

ทลอด 4 ทศวรรษที่ผ่านมา หลังจากเดินออกจากคณะจิตรกรรมฯ มหาวิทยาลัยศิลปากร เราต่างแยกย้ายกันตามเส้นทางของชีวิต หลายคนจมหายไปกับกระแสสังคม อีกจำนวนไม่น้อยต้องไปประกอบอาชีพอื่นๆ สร้างอนาคต สร้างครอบครัวของตนเอง แต่อาชีพหลักดูเหมือนจะเป็นอาจารย์สอนศิลปะ เพื่อถ่ายทอดวิชาความรู้ให้แก่ชนรุ่นหลัง กระจายกันไปยังสถาบันต่างๆ

สำหรับในรุ่นที่กำลังจะกล่าวถึงนี้ บางท่านเลือกที่จะเป็นอาจารย์ในคณะที่เพิ่งเรียนจบมาหมาดๆ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้สถาบันที่เพิ่งเดินผ่านมาให้ก้าวหน้าร่วมสมัย ซึ่งไม่เฉพาะภายในประเทศของเรา แต่ควรจะให้ร่วมสมัยกันทั่วโลก สำหรับวงการศิลปะ

ศิลปินบ้านเราส่วนใหญ่เป็นอาจารย์สอนศิลปะ เพราะลำพังจะชีพด้วยการขายงานศิลปะแต่เพียงอย่างเดียวอาจเอาตัวไม่รอด ครอบครัวอดอยากลำบากลำบาก นอกจากบางท่านที่ขายผลงานเลี้ยงชีพได้ ซึ่งก็มีอยู่ไม่มากนักที่ผลงานเป็นที่ยอมรับเข้าตาคนสะสมศิลปะประเภทขายนี้อย่างเต็มที่

เราอยากเรียกศิลปินบ้านเราว่า “ศิลปินอาจารย์” ทั้งนี้นั้น ศิลปินผู้สร้างงานประเภทภาพพิมพ์ จิตรกรรม สื่อผสม ฯลฯ มีโอกาสจำหน่ายขายงานได้ง่ายกว่าอาจารย์ที่สอนประติมากรรม หรือช่างปั้นทั้งหลายนั้นแหละ เพราะประติมากรเหล่านั้น นานๆ จะมีงานชิ้นใหญ่ๆ ลักครั้ง หลายท่านก็หันเหี่ยวอะไรต่อมืออะไรไปโน่นเลย ก็ว่ากันไป ไม่เป็นไร?

อาจารย์นนทิวรรณ จันทนะพะลีน ตั้งแต่เข้าเรียนในคณะจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ เมื่อกว่า 40 ปีก่อน เรียนจบปริญญาตรี ประติมากรรม ก็ไม่ได้ย้ายไปไหน เพียงเปลี่ยน

สถานภาพจากนักศึกษามาเป็นอาจารย์ ก่อนเข้าเป็นนักศึกษาศิลปะปริญญาโทอีกครั้งหนึ่ง และศึกษาจนจบในปี พ.ศ.2522 เมื่อคณะจิตรกรรมฯ เปิดให้มีการเรียนการสอนถึงขั้นปริญญาโท

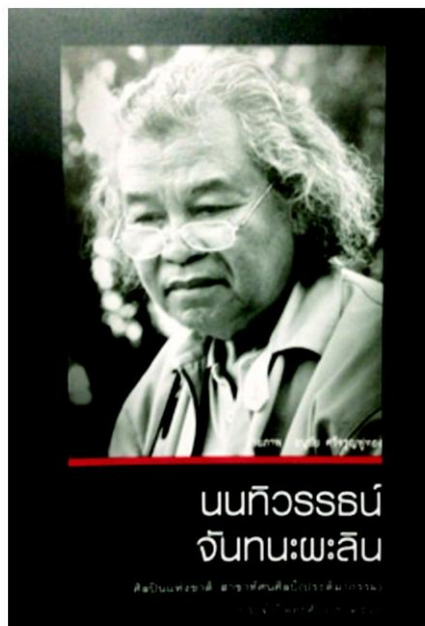
เมื่อเข้ารับราชการในคณะจิตรกรรมฯ พ.ศ.2514 ได้เป็นเลขานุการหัวหน้าภาควิชาประติมากรรม แล้วก็ก้าวขึ้นเป็นหัวหน้าภาควิชา ในเวลาต่อมา ก่อนได้รับทุนจากคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) เดินทางไปฝึกอบรมการแกะหินอ่อนยังสถาบันคาราว่า ประเทศ ITALY

ปี พ.ศ.2527 อาจารย์นนทิวรรณได้เป็นคณบดีคณะจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ ท่านมองเห็นว่า คณะจิตรกรรมฯ ยังไม่มีหอศิลป์ จึงก่อตั้ง “หอศิลป์คณะจิตรกรรมฯ” ขึ้นมาพร้อมก่อตั้งภาควิชา “ทฤษฎีศิลป์” ขึ้นด้วย เพราะมองเห็นว่านักศึกษาศิลปะ ศิลปินส่วนใหญ่ไม่ถนัดจะบรรยายแจกแจง หรือชี้แจง เป็นนักวิพากษ์วิจารณ์ตลอดจนวิจัยงานศิลปะได้ เอาแต่ก้มหน้าก้มตาทำงาน เก็บงำความรู้สึกไว้เพียงคนเดียว

เมื่อคณะจิตรกรรมฯ รวมทั้งคณะต่างๆ ซึ่งมีอันต้องโยกย้ายไปยังบริเวณพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทั้งๆ เท่าที่ทราบมาแล้วแล้วแต่ไม่อยากจะเดินทางไปด้วยกันทั้งสิ้น นอกเสียจากคณะวิชาที่ก่อตั้งขึ้นที่นั่น ท่านก็ไปบุกเบิกก่อสร้างอาคารอีก 2 อาคาร สำหรับทำ WORK SHOP ของคณะจิตรกรรมฯ ที่จังหวัดนครปฐม

อาจารย์นนทิวรรณ เป็นคณบดี คณะจิตรกรรมฯ 2 สมัย แต่ไม่ได้ต่อเนื่องกัน แต่สร้างงานประติมากรรมอันมีคุณค่าอยู่อย่างต่อเนื่องตลอดเวลา งานประติมากรรมของท่านได้รับรางวัลเหรียญเงิน 3 ครั้ง เหรียญทองแดง 2 ครั้งจากงานประกวดศิลปกรรมแห่งชาติ และท่านได้รับปริญญาคุณวุฒิปริญญาตรีศิลปศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยศิลปากร

อาจารย์เป็นผู้อำนวยการหอศิลป์ มหาวิทยาลัย

นนทิวรรณ
จันทนะพะลีน

ศิลปากร เป็นนายกสมาคมประติมากรไทย กระทั่งปัจจุบัน ซึ่งทำให้วงการประติมากรรมเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางมากขึ้น หลังจากที่ย้ายเขามาหลายปีก่อนหน้านั้น

พลังงานประติมากรรมที่ปรากฏ เช่น อนุสาวรีย์พระราชบิดา กับ สมเด็จพระบรมมหาราชชนนีฯ ซึ่งประดิษฐาน ณ กระทรวงสาธารณสุข ออกแบบขึ้นเหรียญ พระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว “พระมหาชนก” และเหรียญองค์การอาหารโลก (FAO) โดยทำต้นแบบส่งไปผลิตที่ ITALY เหรียญนี้จำหน่ายเผยแพร่ไปทั่วโลกจำนวนมาก

งานประติมากรรมเป็นกลุ่มดอกบัวขนาดใหญ่สวยงามชื่อ “ปิติสุข” ติดตั้งหน้าอาคาร พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ MOCA ของนักสะสมศิลปะ บุญชัย เมฆจรจกุล กับ “พลังที่ยั่งยืน” ณ การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย (ปตท.)

อาจารย์เป็นกรรมการตัดสินงานประกวดศิลปกรรมแห่งชาติ, กรรมการงานประกวดศิลปะประจำปีของการปิโตรเลียมฯ (ปตท.), กรรมการประกวดงานศิลปะของ TOSHIBA, เป็นกรรมการพิจารณาเลื่อนขั้นข้าราชการ ของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.), กรรมการสภาวิจัยแห่งชาติพิจารณาตัดสินให้ทุนสร้างงานวิจัยแห่งชาติของอาจารย์ทั่วประเทศ,

เป็นกรรมการและเลขานุการ กองทุนส่งเสริมการศึกษา การสร้างสรรค์ศิลปะ ของมูลนิธิวีรบุรุษ พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ เพื่อหารายได้เป็นทุนให้กับนักศึกษาศิลปะ มากกว่า 10 ปี แจกทุนไปแล้วกว่า 1,000 ทุน (ทุนละ 30,000 บาท)

ความรักชอบพอศิลปะมาตั้งแต่เล็กแต่น้อย และได้เข้าเรียนตามความชอบพอนั้นที่โรงเรียนช่างศิลป์ กรมศิลปากร ก่อนจะมาต่อที่คณะจิตรกรรมฯ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยเลือกเรียนประติมากรรมตามใจปรารถนา และยื่นหยัดสร้างงาน พัฒนานักศึกษา วงการศิลปะ กระทั่งเกษียณอายุราชการ ซึ่งก็ยังทำงานประติมากรรมงานการกุศลอย่างไม่หยุดนิ่ง

อาจารย์นันทิวรรณ จันทนะพะลิน ไปเป็นคณบดี คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ในภาคอีสาน เปิดการเรียนการสอนถึงระดับปริญญาเอก โดยไม่รับค่าตอบแทนทั้งสิ้น

มหาวิทยาลัยแห่งนี้มีนักศึกษาต่างชาติ เช่น จีน เวียดนาม กัมพูชา ลาว เข้ามาศึกษาจำนวนมากพอสมควร มีความร่วมมือในการส่งนักศึกษาจากเมืองเว้ เวียดนามเข้ามาศึกษาด้วย

ท่านช่วยพัฒนาหลักสูตร พัฒนาคณาจารย์ รวมทั้งเดินทางไปช่วยพัฒนาครูอาจารย์ การเรียนการสอนในประเทศเวียดนามจนเป็นที่ยอมรับ

โดยคณะกรรมการระดับชาติของเวียดนามมอบรางวัลประกาศนียบัตร ให้เป็น "ศาสตราจารย์

กิตติมศักดิ์ จากเมืองเว้" เป็นคนแรก

อจารย์นันทิวรรณ จันทนะพะลิน ได้รับ การเชิดชูเกียรติเป็น "ศิลปินแห่งชาติ" ประจำปี 2549

คำประกาศเกียรติคุณของท่านบางตอนมีดังนี้ นายนันทิวรรณ จันทนะพะลิน เป็นประติมากรที่มีชื่อเสียงมากที่สุดคนหนึ่งของประเทศไทย ผลงานที่โดดเด่นเป็นรูปทรง 3 มิติ มีความสัมพันธ์ของเส้นและปริมาตรอันกลมกลืนงดงาม โดยนำเสนอผ่านความรู้สึก อารมณ์และความปรารถนา เพื่อให้สังคมได้ตระหนักถึงความเป็นจริงของธรรมชาติ และต่อมภายหลังได้สร้างสรรค์ผลงานที่มีเนื้อหาแฝงปรัชญาทางพุทธศาสนา ผลงานได้รับรางวัลจากการแสดงศิลปกรรมแห่งชาติหลายครั้ง รวมทั้งได้รับเกียรติให้สร้างประติมากรรมกับสิ่งแวดล้อมทั้งในและต่างประเทศ เช่น ออกแบบเหรียญ และทำต้นแบบเหรียญพระมหากษัตริย์สมเด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ออกแบบประติมากรรมอนุสาวรีย์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชในสวนหลวง ร.9 และดำเนินการปั้นดินต้นแบบและควบคุมการหล่อทองเหลือง แล้วปิดทองพระประธาน และพุทธสาวกเพื่อประดิษฐานในพระอุโบสถ วัดพระรามเก้ากาญจนาภิเษก เป็นต้น นอกจากนี้ ยังเป็นผู้เผยแพร่ความรู้ และสร้างคุณประโยชน์ทางด้านศิลปะแก่สังคม และวงการศึกษาศิลปะของไทยมาโดยตลอด

นายนันทิวรรณ จันทนะพะลิน จึงได้รับการเชิดชูเกียรติเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์ (ประติมากรรม) พุทธศักราช 2549

เป็น "ศิลปินอาจารย์" ละแวกหน้าพระลานอีกท่านหนึ่งที่ได้เป็น "ศิลปินแห่งชาติ" ●